ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΧΡ. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ Ὁδὸς Μπουμπουλίνας ἀρ. 34

ΕΤΟΣ Ε'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Φεβρουαρίου 1902. ΑΡΙΘ. 4.

ΑΚΟΜΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΦΩΛΗΑ

Ἀκόμα μέσα στὴ φωλιὰ κι' ἀκόμα ἡ μικρομάννα
Γοργόφτερη σᾶς κυβερνᾷ καὶ σὰν οὐράνιο μάνα
Πέφτει ἡ τροφὴ στὸ στόμα σας ἀπ' τὸ δικό της στόμα.
Ἀκόμα μέσα στὴ σκλαβιὰ κι' ἀκόμα τὸ ξεφωνητὸ
Κ' εἶναι μακρυὰ κι' ἀλαργινὸ κ' εἶναι μακρυὰ καὶ ξένο
Τῆς λευθεριᾶς τὸ μήνυμα. ποῦναι τ' ἀθάνατο νερὸ
Καὶ τ' ἄνθισμα τοῦ τραγουδιοῦ τὸ μυριοευωδιασμένο.
Ἀκόμα μέσα στὴ φωλιὰ κι' ἀκόμα μέσ' στὰ στηθη
Καημὸς για τὴ γλυκειὰ ζωὴ κανένας δὲν ἐχύθη,
Καημὸς ποῦ φέρνει πόλεμο καὶ τῆς νίκης τὴ χαρὰ,
Ποῦ κάνει τὴν παληκαρια καὶ σχίζουν τὸν αἰθέρα
Ἀκούραστα καὶ λεύθερα τὰ γοργοκίνητα φτερὰ
Πλειὸ πάνω ἀπέκει ποῦ θωροῦν τὰ μάτια καὶ πλειὸ πέρα.
Ἀκόμα μέσα στὴ φωλιὰ μικρὰ ξαπεταρούδια,
Δειλὰ στ' ἀναφτερούγιασμα κι ἄμαθα 'πὸ τραγούδια
Ποῦ κάθε δρόμος σφαλιστὸς καὶ κάθε μονοπάτι
Δείχνεται μέσ' ἀπ' τὴ φωλιὰ στὸ τρομασμένο μάτι!
Ἀργοῦνε νἄρθουν οἱ καλὲς καὶ τιμημένες ὧρες,
Ποῦ θὰ ξεννοιάση ἡ μάννα σας καὶ λεύθερα καὶ μοναχὰ
Ὅλον τὸν κόσμο θἄχετε πατρίδα καὶ μητέρα
Κι' ἄλλους γιαλοὺς ἄλλα βουνὰ κι' ἄλλες στεριὲς καὶ χῶρες
Γοργὰ θὰ γυροφέρνετε κι' οὔτε κανέν' ἀγέρα
Κι' οὔτε κανένα σύγνεφο θὰ σκιάζεται ἡ καρδιά,
Ὅταν καὶ σεῖς μονάχα σας θα χτίσετε φωλιά.

Χρ. Βαρλέντης.

ΥΙΟΣ ΕΚ ΠΑΤΡΟΣ

ΠΡΩΙΑΝ τινὰ τοῦ χειμῶνος τοῦ ἔτος 1880 ἠγέρθην τῆς κλίνης δύσθυμος ἄνευ λόγου, καὶ ἀφοῦ ἐνεδύθην τρέμων ἐκ τοῦ ψύχους εἰς τὸν ἀνήλιον κοιτῶνά μου, προσεπάθουν νὰ θερμάνω σῶμα καὶ καρδίαν διὰ τοῦ πρωινοῦ καφέ, ὅτε βίαιος αἴφνης κωδωνισμὸς τῆς θύρας μὲ διέκοψεν. Ἐταράχθην, ἀγνοῶ διὰ τί, ὡς ταρασσόμεθα πολλάκις ἀλόγως λαμβάνοντες ἀπροσδόκητον τηλεγράφημα, καὶ τρέμομεν νὰ τὸ ἀνοίξωμεν. Εὐθὺς δὲ μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν ἢ μᾶλλον εἰσώρμησεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου ὁ στενός μου φίλος Δημήτριος Κ.... ὠχρός, τεταραγμένος, καὶ πρὶν ἢ προφθάσω νὰ τὸν ἐρωτήσω τὸν λόγον τῆς τόσον πρωινῆς του ἐπισκέψεως.

— Δὲν ἠξεύρεις; ... , μοῦ εἶπε, μάλις κατορθῶν νὰ ἀρθρώσῃ τὰς λέξεις του. Ὁ Σοφὴς ηὐτοκτόνησε!

— Ὁ Σοφής; ποιὸς Σοφής; ἠρώτησα ἐγειρόμενος ἐν ταραχῇ.

— Ὁ Ἀλέξανδρος.

— Πῶς; πότε; διατί;

— Μὲ πιστόλι, χθὲς τὴν νύκτα εἰς τὴν κοίτην τοῦ Ἰλισσοῦ. Τὸ διατί εἶνε μυστήριον. Μικρὰ σημείωσις, ἡ ὁποία εὑρέθη ἐπάνω του, φέρει ὡς λόγον τῆς αὐτοκτονίας του χρόνιον καὶ ἀνίατον, ὡς λέγει, νόσημα· ἀλλ' ὁ λόγος αὐτὸς βεβαίως εἶνε πρόφασις.

— Ἀνίατον νόσημα; ὑπέλαβον ἐγώ· τί νόσημα; Δὲν μοῦ φαίνεται νὰ ἔπασχε. Ἡ ὄψις του τοὐλάχιστον . . .

— Τίποτε δὲν εἶχε, διέκοψεν ὁ Δημήτριος· ἦτον ὑγιέστατος, εὐκίνητος πάντοτε καὶ δραστήριος, ὡς τὸν ἐγνώριζες. Ὀλίγον μόνον μελαγχολικὸς ἦτον ἐσχάτως, καὶ ἡ φαιδρά του μεγαλαυχία εἶχε κάπως ἐλαττωθῇ· ἦτο κάμποσος καιρός, ποῦ δὲν τὸν ἤκουα πλέον νὰ δημιουργῇ τὰ αἰώνια ἐκεῖνα—ἠξεύρεις—σχέδιά του περὶ πλουτισμοῦ καὶ ἑκατομμυρίων, μὲ τὰ ὁποῖα τόσον μᾶς διεσκέδαζε ;

— Δὲν ἐδικηγόρει πάντοτε! Εἶχε μάλιστα, νομίζω, καλὴν πελατείαν.

— Ναί· εἶχε ἄλλοτε· ἀλλ' ἐσχάτως ἡ πελατεία του εἶχε πολὺ ἐλαττωθῇ.

Δὲν ἦτο, θαρρῶ, καὶ μιᾶς Τραπέζης δικηγόρος ;

— Ναί· εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἐπιζητῇ τοιούτου εἴδους ἐμμίσθους δικηγορίας, διὰ νὰ ἔρχεται, καθὼς ἔλεγεν ἐξ

πλειοτέρας συνάφειαν μὲ τὰ γεμᾶτα χρηματοκιβώτια, τῶν ὁποίων ἤθελε νὰ μετακενώσῃ, εἰ δυνατόν, τὸ περιεχόμενον εἰς τὰ θυλάκιά του. Εἶχε τὴν μανίαν καὶ αὐτὸς νὰ γείνῃ γρήγορα ἑκατομμυριοῦχος. Ἔπασχε δίψαν χρήματος, καὶ αὐτὸ ἴσως ἦτο τὸ ἀνίατον νόσημά του

— Περίεργος ἄνθρωπος! Μέ τόσην εὐφυΐαν καὶ τόσην ἱκανότητα καὶ νὰ τελειώσῃ . . .

Ὁ Δημήτριος ἐκάθισε, ἐζήτησε καφέν, ἔστριψε μηχανικῶς ἓν σιγάρον, καὶ ἀφοῦ ἔτριψε τὸ μέτωπον διὰ τῆς χειρός του, εἶπε μὲ σιγαλὴν φωνήν.

— Αἴ! ἴσως δὲν ἔκαμεν ἄσχημα νὰ αὐτοκτονήσῃ.

— Πῶς; τί ἐννοεῖς; ἠρώτησα ἐκπληκτος.

— Ἐνθυμεῖσαι, ὑπέλαβεν ὁ φίλος μίαν ἑσπέραν πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν, ὅτε συνηντήθημεν μαζί εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον τοῦ Μπερνιουδάκη, ἐκεῖ εἰς τὸ στενὸ τῆς Μητροπόλεως, καὶ μᾶς ἀνέπτυξε λεπτομερῶς τὰς περὶ εὐτυχίας καὶ πλούτου ἰδέας του;

— Δὲν ἐνθυμοῦμαι, ἀπήντησα

Καὶ δὲν ἐνθυμοῦμην ἀληθῶς. Τὸν Ἀλέξανδρον Σοφὴν σπανίως εἶχον ἀφορμὰς νὰ βλέπω, ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τῶν ἔργων μας. Μᾶς εἶχε συνδέσει ἄλλοτε παλαιὰ νεανικὴ φιλία, ἐγνώριζα κἄπως τὴν οἰκογένειά του εἶχα δὲ γνωρίσει ὀλίγον καὶ τὸν πρὸ δεκαετίας ἀποθανόντα πατέρα του, ὅστις ἀπὸ πλουσίου κτηματίου τῶν Ἀθηνῶν εἶχε πτωχύνει—διὰ τοῦ χαρτοπαιγνίου, ὡς ἐλέγετο,—ἀλλ' ἀπὸ ἐτῶν ἤδη πολλῶν αἱ σχέσεις μας εἶχον ἀραιωθῆ, καὶ μάλιστα ἀφότου ἐκ δικηγορικῆς του ἀμελείας εἶχεν ἀπολεσθῆ σπουδαία οἰκογενειακή μου δίκη.

— Πῶς δὲν ἐνθυμεῖσαι; ἠρώτησεν ἀπορῶν ὁ φίλος μου. Εἶνε δυνατὸν νὰ μὴν ἐνθυμῆσαι τὰς φοβερὰς παραδοξολογίας, ὅσας μᾶς ἔλεγε, καὶ τὰς ὁποίας σὺ μὲν ἀπέδιδες εἰς τὸ ζῦθον τῆς Βιέννης, ἐγὼ δέ, ὅ ὁποῖος ἐγνώριζον τὸν Σοφὴν πολὺ καλλίτερα σου, ἐτρόμαζα νὰ ἀκούω;

Ναί, τώρα ἐνθυμοῦμαι, ἀπήντησα. Τί δὲν μᾶς εἶπεν ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Ἀπόφασιν εἶχεν, ἔλεγεν, ἀδιάσειστον νὰ γείνῃ πλούσιος, διότι μόνον οἱ ἀνόητοι κατ' αὐτὸν ἔμενον πτωχοί. Οἱ ἔξυπνοι, ἔλεγε, πρέπει νὰ ψαρεύουν τὸ χρῆμα ὅπου τὸ εὑρίσκουν, καὶ μόνον ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ νόμου νὰ σταματοῦν. Ἐγὼ ἐγελοῦσα, καὶ σὺ ἔρριττες καὶ διεμαρτύρεσο.

— Ἔρριττα, διότι ἠσθανόμην ὅτι ὅσα ἔλεγεν ὁ Ἀλέξανδρος τὰ ἔλεγε σπουδάζων. Ὁ ζῦθος εἶχε λύσει τὴν γλῶσσάν του, καὶ ἡ γλῶσσά του ἐπρόδιδε τοὺς βαθεῖς μυχοὺς τῆς διανοίας. Εἶχεν ἤδη ἀρχίσει πρό τινων ἐτῶν νὰ βαρύνεται τὸ χειρωνακτικόν, ὡς τὸ ἀπεκάλει, ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου, καὶ νὰ πλησιάζῃ κἄπως εἰς τὸ χρηματιστήριον. Οἱ ἄνθρωποι μὲ τοὺς ὁποίους ἐσχετίσθη τὸν ἔκαμαν τολμηρότερον, καὶ μερικαὶ ἐπιτυχίαι εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἤνοιξαν τὴν ὄρεξιν. Ἀλλ' ἔπειτα ἦλθαν φυσικῶς αἱ ἀτυχίαι, ἡ τόλμη του ἔγεινε πεῖσμα, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἔπεσε κατὰ κεφαλῆς εἰς πᾶν εἶδος ἐπιχειρήσεως, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἤλπιζε κέρδος. Ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε νυμφευθῆ, ὡς ἠξεύρεις, καὶ αἱ ἀνάγκαι του εἶχον αὐξήσει. Δὲν ἠξεύρω ἀκριβῶς τί ἐργασίας ἔκαμνε· ἀλλὰ δὲν ἦσαν βεβαίως ὅλαι καθαραί, οὔτε ἀπέσυρεν ἐξ αὐτῶν καθαρὰς τὰς χεῖράς του ὁ Σοφής, ὅπως πολλάκις ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ συμπεράνω ἐκ τῶν λόγων ἀνθρώπων, οἵτινες εἶχον συναλλαχθῆ μετ' αὐτοῦ. Ἐσχάτως μάλιστα εἶχα μάθει, ὅτι καθ' ἑσπέραν σχεδὸν ἐγίνετο χαρτοπαίγνιον εἰς τὴν οἰκίαν του.

— Ἦτο καὶ χαρτοπαίκτης; ἠρώτησα.

— Ἦτο ἄλλοτε . . . καὶ πολύ· ἀλλὰ τελευταῖον ἐδέχετο μόνον χαρτοπαίκτας, καὶ τοὺς ἐξεμεταλλεύετο.

— Καὶ αὐτὸ ἀκόμη; Εἰς τόσον ἐξευτελισμὸν εἶχε καταντήσει;

— Δυστυχῶς· καὶ τὸ λυπηρότερον εἶνε, ὅτι ἀναποδράστως ἔμελλε νὰ καταντήσῃ ἐκεῖ.

— Πῶς αὐτό;

— Δὲν ἠξεύρω . . . ἀλλὰ κληρονομικότης, αἷμα. ἀνατροφή, περιβάλλον . . . — ὅπως θέλεις εἰπέ το, — εἶχε κἄτι ἐντός του ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ ὁποῖον τὸν ἔφερεν ἐπὶ τέλους ἀναποφεύκτως εἰς τὴν καταστροφήν. Ἦτο προωρισμένος, — δὲν ἀμφιβάλλω δι' αὐτό, νὰ γείνῃ ὅ,τι ἔγεινε, καὶ νὰ τελειώσῃ, ὅπως ἐτελείωσε.

— Δὲν ἐννοῶ . . . ὑπέλαβον, ἀλλ' ὁ Δημήτριος, διακόπτων με ἀμέσως,

— Ἄκουσε, εἶπε. Ἔξω βρέχει, ὁ καιρὸς εἶνε ἄθλιος, ἐργασίαν δὲν ἔχεις, οὐτε θὰ ἐξέλθῃς βέβαια, καθὼς κ' ἐγώ. Ἄκουσε λοιπὸν νὰ σοῦ διηγηθῶ συντόμως τὴν παλαιὰν ἱστορίαν τοῦ Σοφῆ. Εἶνε ἀρκετὰ χαρακτηριστική, καὶ θὰ ἴδῃς ἂν ἔχω δίκαιον.

Ἀνῆψε νέον σιγάρον, ἐκάθισεν ἀναπαυτικῶς εἰς ἕνα κλιντῆρα, καὶ ἄρχισε διηγούμενος.

* *
*

Μὲ τὸν Ἀλέξανδρον ἤμεθα συμμαθηταί. Παιδία μόλις δωδεκαετῆ ἐγνωρίσθημεν πρὸ τριάκοντα περίπου ἐτῶν εἰς τὸ ἓν καὶ μόνον τότε ἑλληνικὸν σχολεῖον τῶν Ἀθηνῶν, τό ὁποῖον ἦτο, καθὼς ἠξεύρεις, εἰς τὴν Πλάκαν. εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Δοσίου. Εἶχε τὸ πνεῦμα ζωηρὸν καὶ ἀνήσυχον, ἐφοίτα ἀτάκτως εἰς τὰς παραδόσεις καὶ σπανίως ἤξευρε τὸ μάθημά του ἐξεταζόμενος. Τὰ ἀπ' ἔξω ἰδίως, αἱ τόσον ἀγαπηταὶ τότε εἰς τοὺς διδασκάλους ἀποστηθήσεις, ἦσαν ὁ ἐφιάλτης του. Ποτὲ δὲν κατώρθωσε νὰ ἀπαγγείλῃ ἀκριβῶς τὴν τερατώδη ἐκείνην — ἂν τὴν ἐνθυμεῖσαι — περιγραφὴν τῆς τοποθεσίας τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς Γεωγραφίας τοῦ Βακαλοπούλου, οὔτε τὸν ὁρισμὸν ἐκ τῆς Εὐχαριστίας ἐκ τῆς Κατηχήσεως τοῦ Δαρβάρεως. Δὲν ἦτο ἐν τούτοις ὀκνηρὸς οὔτε ἀφιλομαθής. Ἀλλὰ ἡ ἰδιότροπος καὶ δυσόποπτος φύσις του ἐφαίνετο ἀποστρεφομένη τὴν τακτικὴν ἐργασίαν καὶ βδελυττομένη τὸν ζυγόν. Ἐπροτίμα νὰ ἀναρριχᾶται εἰς τοὺς βράχους τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς ἀναζήτησιν φωλεῶν κιρκινεζίων, καὶ νὰ παίζῃ ἀμπάριζαν εἰς τὸ Στάδιον, ὅπου διέπρεπον ἡ κορδέλλλαις του, παρὰ νὰ κάθηται ὥραν πολλὴν εἰς τὰ θρανία τοῦ σχολείου. Καὶ τοῦτο δὲ ὁσάκις τοῦ συνέβαινε, σπανίως κατόρθωνε νὰ προσέχῃ εἰς τὸ βιβλίον του ἢ εἰς τοῦ διδασκάλου τοὺς λόγους. Ἡ προσφιλής του ἐνόχλησις ἦτο νὰ συλλαμβάνῃ μυίας ὑπὸ τὸ θρανίον—καὶ εἶχεν εἰς τοῦτο θαυμασίαν ἀληθῶς δεξιότητα, — νὰ τὰς ἀνασκολοπίζῃ μὲ μικρὰ ξυλάρια. εἰς τῶν ὁποίων τὸ ἄκρον ἐκόλλα τεμάχια χαρτίου, καὶ νὰ τὰς ἀφίνῃ κατόπιν νὰ πετοῦν ἐντὸς τῆς παραδόσεως, πρὸς θορυβώδη σκανδαλισμὸν τῶν ἐπιμελῶν καὶ μεγίστην ἀγαλλίασιν τῶν ἀπροσέκτων. Ἂν τοῦτο ἦτο δύσκολον, εἴτε διότι ἐσπάνιζον τὰ πτερωτά του θύματα, εἴτε διότι ἐπρόσεχεν εἰς αὐτὸν ὁ διδάσκαλος πλέον τοῦ πιθανοῦ, ἔσκαπτε διὰ τοῦ μαχαιριδίου του σπήλαια εἰς τὴν σανίδα τοῦ θρανίου, ἢ ἐχάραττεν ἐπ' αὐτῆς τὰ ἀρχικὰ στοιχεῖα τοῦ ὀνόματός του, ἢ ἐτύπονε φανταστικὰς εἰκόνας ἐντὸς τῶν τετραδίων του, σταλάζων ἐπ' αὐτῶν μελάνην, καὶ συμπιέζων ἔπειτα εἰς δύο τὰ φύλλα των. Ἂν δὲ διαβόλου συνεργείᾳ ἐπεροίτα

αἴφνης ἐν μέσῳ τῶν σπουδαίων ἐκείνων ἀσχολιῶν του ἡ ράβδος τοῦ διδασκάλου—διότι οἱ διδάσκαλοι τότε εἶχον ὡς ἐνθυμεῖσαι βέβαια, καὶ λόγον καὶ ράβδον, — ὁ Σοφὴς δὲν ἐκραύγαζεν ἐκ πόνου, οὔτε ἐταράττετο, οὔτε ἐπορφυροῦτο κἂν ἐξ αἰδοῦς ἢ ὀργῆς. Ἀπαθής, ὕψωνε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ὀροφὴν καὶ ἠρίθμει τὰ πολύχρωμά της κοσμήματα, ἐπιφυλασσόμενος, ἅμα ὡς παρήρχετο ἡ καταιγίς, νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν διακοπεῖσάν του ἐργασίαν.

Δύο μόνα μαθήματα εἴλκυον κατ' ἐξαίρεσιν τὴν προσοχήν του καὶ τὸν εἶχον τακτικὸν φοιτητήν· ἡ ἀριθμητικὴ καὶ τὰ ἱερά. Αὐτὰ μὲν χάριν τοῦ διδασκάλου, ἐκείνη δὲ χάριν τῶν ἀριθμῶν. Ἡ διδασκαλία τῶν ἱερῶν μαθημάτων ἦτο δι' αὐτὸν θέαμα μᾶλλον ἢ μάθημα. Ὅτε πρωὶ-πρωὶ ἠνοίγετο τοῦ σχολαρχείου ἡ θύρα καὶ ὁ ἐντὸς τοῦ σχολείου κατοικῶν διδάσκαλος, ὁ ἱερομόναχος Δανιήλ, ἀνέβαινεν εἰς τὴν ἕδραν του μὲ τὸν κοντὸν κοιτωνίτην καὶ τὸν μαῦρόν του σκοῦφον, σύρων τὰς ἐμβάδας του καὶ διευθετῶν διὰ τῆς χειρὸς τὸ ἀκτένιστον γένειόν του, τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἠκτινοβόλει ἀπὸ χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν. Ὅτε δ' ἐκεῖνος, ἀνασύρων πρὸς τὸν ἀγκῶνα τὸ ἀπαραίτητον κομβολόγιόν του, ἤρχιζε μὲ τὴν ἔρρινόν του φωνὴν νὰ ἀναγινώσκῃ τὸν κατάλογον, τὸ παρών, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπήντα εἰς τὸ ὄνομά του ὁ Σοφής, περιελάμβανε κόσμον ὅλον ἐλπίδων καὶ φαιδρᾶς προσδοκίας. Ἀλλ' ὅ,τι ἰδίως ἐπερίμενεν ἐν ἐκστάσει. ἦτο ἡ στερεότυπος φράσις(διὰ τῆς ὁποίας ὁ διδάσκαλος συνώδευε τὴν κλήρωσιν τοῦ πρώτου καλουμένου εἰς ἐξέτασιν μαθητοῦ.

— Οὔτε τοῦ θέλοντος οὔτε τρέχοντος . . . ἔλεγεν ὁ Δανιήλ.

— Ἀλλὰ τοῦ θεοῦ εὐδοκοῦντος! συνεπλήρου σχεδὸν πάντοτε ὁ μικρὸς Σοφῆς.

(Ἕπεται συνέχεια.)

Ἄγγελος Βλάχος.

Η ΣΑΓΗΝΗ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ—Η ΚΛΕΙΣΟΥΡΑ—ΑΙ ΑΡΜΟΝΙΑΙ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

Ἡ περιοδεία μου εἴς τινας ἐπαρχίας τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος μοὶ ἀφῆκεν ἀνεξαλήπτους ἐντυπώσεις δροσεοότητος. Εἴχομεν διαμείνει ὀλίγας ὥρας εἰς τὸ Αἰτωλικὸν τὸ ὁποῖον μὲ τήν χαρίεσσαν λίμνην του καὶ τὰς λευκάς του οἰκίας προσπίπτει εἰς τὰ ὄμματά μου, εἰς δὲ τὰς ἀκοάς μου ἀντηχεῖ ὁ ρόχθος τοῦ ρεύματος τοῦ Ἀσπροποτάμου καὶ ὁ θροῦς τῶν δρυῶν τοῦ Τρικάρδου. Φεύγοντες τοῦ Αἰτωλικοῦ αἰσθανόμεθα ὅτι μᾶς ἠκολούθουν αἱ δροσεραὶ ἀπόπνοιαι τῆς λίμνης, ἐρχόμεναι, ὁμοῦ μὲ τὰ ἄσματα τῶν ἁλιέων, οἵτινες διασχίζουσι τὴν ἀτάρακτον λίμνην. Ὁσάκις ἀπέρχομαι ἀπὸ πόλιν τινά, ὅσον ὀλίγον καὶ ἂν διαμείνω εἰς αὐτήν, αἰσθάνομαι πάντοτε μίαν θλίψιν, διότι μοῦ φαίνεται ὅτι ἀφίνω ὄπισθέν μου κἄτι ἐκ τοῦ βίου μου, τὸ ὁποῖον θὰ μεταβληθῇ εἰς ἀόριστον καὶ μελαγχολικὴν ἀνάμνησιν.

Οὕτως ἀφῆκα τὸ Αἰτωλικόν. Οἱ σύντροφοί μου ἔσπευδον εὔθυμοι πρὸς τὸ Ἀγρίνιον· ἐπεθύμουν νὰ ἴδωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν τὸ ταχύτερον τὴν περιβόητον Κλεισούραν. Εἴχομεν ἀκούσει τόσα περὶ τοῦ Αὐλῶνος τούτου, ὥστε ἡ περιέργεια καὶ ὁ πόθος ἐκέντριζον ἡμᾶς ὅπως φερόμεθα ἐν τάχει πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Εἰς ἐμὲ ἡ προσδοκία τῆς ἀπολαύσεως εἶνε συνήθως ζωηροτέρα ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀπόλαυσιν καὶ μοῦ συμβαίνει νὰ προεξοφλῇ ἐνίοτε τὴν ἐντύπωσιν ἑνὸς ὡραίου θεάματος ἢ μιᾶς προσδοκωμένης εὐτυχίας.

Καθ' ὁδὸν διεκρίναμεν χώματα, ἄρτι ἀνασκαφέντα καὶ μερικὰ ἐρείπια ἀρχαίων τειχῶν, ἢ πόλεων ἐκλείψαντος πολιτισμοῦ. Τὰ διήλθομεν χωρὶς νὰ τὰ ἐπισκεφθῶμεν. Ταῦτα μόνον τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος ἀρχαιολόγους δύνανται νὰ ἐνδιαφέρωσιν. Εἶνε τόσον πενιχρὰ λείψανα τὰ ἀπομείναντα, ὥστε οὔτε θαυμασμόν, οὔτε συγκίνησιν νὰ προκαλοῦν ταῦτα εἰς τοὺς ἁπλοῦς ἐπισκέπτας. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι πρέπει νὰ ἐμποτίσῃ τις μὲ πολὺ ἀρχαιολογικὸν χασὶς τὴν φαντασίαν του, διὰ ν' ἀναπαραστήσῃ μὲ τὰ λείψανα ἐκεῖνα, ὅτι ἀναγινώσκει εἰς τὸν Πολύβιον καὶ τὸν Παυσανίαν.

Ὁ ἀκαταπόνητος φίλος μου κ. Γεώργιος Κωνσταντινίδης προέχεεν ἀφθόνως τὰς γνώσεις του, ὅπως μᾶς παραστήσῃ ζωντανὴν τὴν εἰκόνα τοῦ μεγαλείου τοῦ καταλήξαντος εἰς τὰ ἐρείπια ἐκεῖνα. Ἡ θέα τῶν ὀλίγων ἐκείνων λίθων καὶ τῶν ἀναξεσθέντων χωμάτων ἐθέρμανεν αὐτὸν καὶ διὰ τῆς φαντασίας ᾠκοδόμει αὖθις πόλεις καὶ ναούς, ἐπαρουσίαζε στρατοὺς βαδίζοντας κατ' ἀλλήλων καὶ ἐπανέφερε τὴν τύρβην τῶν ἀρχαίων ἀγορῶν καὶ τὸν κλαγκασμὸν τῶν ἀγχεμάχων ὅπλων. Ἀλλ' ὑπὲρ τὴν εὐγλωττίαν τοῦ φίλου μου. ἐλάλει ἡ φύσις καὶ αὐτὴ μᾶς εἶχε σαγηνεύσει καθ' ὁλοκληρίαν. Εἶχεν ἐκβακχεύσει ὅλων μας τὰς αἰσθήσεις, μὲ τὴν πυκνότητα τῶν δασῶν, μὲ τὸν μυρμηρον τῶν ὑδάτων, μὲ τὰ ᾄσματα τῶν πτηνῶν, μὲ τὰ ἀρώματα τῶν ἀνθέων τοῦ ἀγροῦ, μὲ τὰ χρώματα τῶν βουνῶν, μὲ τὰς χρυσιπορφύρους δύσεις. μὲ τὰς ροδίνους ἀνατολάς, μὲ τὰς ἐπαργυρώσεις τῶν λιμνῶν καὶ μὲ τὸ σφρῖγος τῆς βλαστήσεως, ὥστε δὲν μᾶς ἐκίνει πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον, ἂν ἐκεῖθεν διῆλθεν ὁ Εὐρύλοχος βαδίζων κατὰ τῶν Ἀμβρακιανῶν ἢ ἄλλην εἶχε τραπεῖ ὁδόν.

Ἡ πολύσχημος φύσις, ἡ αἰωνίως σπαργῶσα ζωὴ καὶ πληροῦσα γοητείας τὰ πάντα, ἥτις μεθ' ὅλα ὅσα ὑπέστη ἡ χώρα αὕτη, ἔμεινεν ἀμετάβλητος, δύναται νὰ πληρώσῃ θυμασμοῦ καὶ τὰς μᾶλλον πεζὰς καὶ τὰς μᾶλλον ἀπεξηραμένας ψυχάς. Ἐκεῖ εἰς τὴν ἀειθαλῆ βλάστησιν. μακρὰν παντὸς τύπου, δεσμεύοντος τὰς φυσικὰς τοῦ ἀνθρώπου ροπὰς ποθεῖ ἡ ψυχὴ νὰ ἁπλωθῇ καὶ ν' ἀποτελέσῃ καὶ αὕτη ἓν μόριον τῆς ἁρμονίας, τῆς χάριτος καὶ τοῦ κάλλους, ὅπερ προχέεται ἀπὸ τὰ ὄρη, τὰς πεδιάδας καὶ ἀπὸ τὰς λίμνας τῆς εὐδαίμονος ἐκείνης χώρας.

Ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐβλέπαμεν, ἐφαίνοντο ὡς εἰδυλλιακὰ ἄσματα: ἦσαν ᾀσμάτια τοῦ Πετράρχου, ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἀνεπτύσσετο ἐνώπιόν μας μέγα τῆς φύσεως ἔπος. Διεκρίνετο τὸ στόμιον τῆς Κλεισούρας.

Τιτάνειοι βεβαίως ἀγῶνες τῆς φύσεως θὰ διέρρηξαν τὸ ὄρος τοῦ Ζυγοῦ καὶ θὰ ἐσχημάτισαν τὸ ἄγριον ἐκεῖνο θέαμα, ὅπερ ἠνοίγετο ἐνώπιόν μας, μέσῳ βράχων κατακαθέτως τεμνομένων καὶ ὑπερμέτρως ὑψηλῶν.

Ἡ εἴσοδος τῆς Κλεισούρας ἄρχεται ἀμέσως καὶ ἀποτόμως ἀπὸ τῆς πεδιάδος. Νομίζει τις ὅτι εἶνε δύο τεῖχη πελώρια, διὰ μέσου τῶν ὁποίων ἄγει ἀμαξιτὴ ὁδὸς ἐπὶ δύο καὶ πλέον ὥρας, καὶ ὁπόθεν διακρίνει τις τοὺς ἔνθεν καὶ ἔνθεν βράχους καὶ μίαν γραμμὴν οὐρανοῦ. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς ὁδοῦ καταπράσιναι χαράδραι χρησιμεύουσιν ὡς ἐνδιαίτημα μυριάδων πτηνῶν, ἐν ᾧ εἰς τὰ ὕψη τῶν βράχων σαρκοβόρα ὄρνεα περίπτανται κρώζοντα καὶ ὁ τανύπτερος τοῦ Διὸς ἀετὸς κλαγκάζει. Ἐφ' ὅσον βαίνει τις νομίζει ὅτι πᾶσα δίοδος κλείεται, ἀλλὰ

μετ' ὀλίγον ἀκολουθεῖ ἄλλην διεύθυνσιν καὶ διὰ τῆς ρωγμῆς διαπλοῦται τὸ πανόραμα δάσους καλύπτοντος τὰς τελευταίας κλιτύας τοῦ Ζυγοῦ Οὐδέποτε ἐνθυμοῦμαι νὰ ὑπέστην ζωηροτέραν ἔκπληξιν, ἀπὸ ἐκείνην, ἣν ἠσθάνθην διερχόμενος τὸν Αὐλῶνα, τὸν ὁποῖον ἀγριότερον καθίστα ἡ ἐνσκήψασα ἀπροσδοκήτως καταιγίς.

Τὰ μελανὰ νέφη, οἱ ἐκρηγνύμενοι κεραυνοί, ὁ τρόμος αὐτῶν ὁ ἀφυπνίζων τὰς ἠχοῦς τῶν στενῶν, προσέδιδον ὑπέρτερόν τι μεγαλεῖον ἀπεριγράπτου ἀγριότητος. Ἦτο καὶ τοῦτο τῆς τύχης μία εὐνοια, ὅπως ἴδωμεν ἐν ὅλῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ του τὸ θέαμα. Ἐζητήσαμεν καταφύγιον εἰς τὰ κελία τὰ ἐγειρόμενα εἰς τὴν ρίζαν τοῦ βράχου. Ἐκεῖθεν ἠδυνάμεθα ἀνέτως νὰ βλέπωμεν καὶ νὰ μὴ χορταίνουν οἱ ὀφθαλμοί μας τὴν φανταστικὴν ἐκείνην εἰκόνα, τὴν ὁποίαν ἐμόλυνε ρακένδυτος μοναχός, ἐξελθὼν πρὸς στιγμὴν τῆς κρύπτης του καὶ χαθεὶς πάλιν εἰς αὐτήν. Ἡ καταιγὶς ὡς ἀπροσδοκήτως ἐνέσκηψε, ταχέως καὶ παρῆλθεν. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου εἰσέδυσαν εἰς τὴν Κλεισούραν καὶ μετ' ὀλίγον τὰ τρομάξαντα πτηνὰ ἐπλήρουν αὐτὴν κελαδημάτων.

Τὴν ἀγριότητα διεδέχθησαν τὰ μειδιάματα τῆς φύσεως, οἱ ἀπότομοι ἐκεῖνοι βράχοι, ἀπὸ τὰς ρωγμὰς τῶν ὁποίων θύσανοι ἀναρριχητικῶν φυτῶν σειόμενοι ὑπὸ αὔρας, ἐσκόρπιζον ψεκάδας βροχῆς, κατέληγον καὶ ἅμα τῇ ἐξόδῳ ἐξ αὐτῶν, πανόραμα θελκτικώτατον ἐξελίσσετο ἐνώπιόν μας ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐκείνων. Τὰ δάση, οἱ κατάφυτοι λειμῶνες, οἱ εὔγραμμοι λόφοι, αἱ ἀργυραῖ ταινίαι τῶν ρυάκων, τὰ ἀναρριχώμενα ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν βουνῶν χωρία, οἱ λευκοὶ ναΐσκοι εἰς ποικίλα συμπλέγματα, εἰς φανταστικοὺς συνδυασμούς, εἰς ἁρμονικὰς εἰκόνας ἀπετέλουν ἓν σύνολον τόσον χαρίεν, ὥστε ἠσθανόμην μίαν δύναμιν νὰ μὲ ἕλκῃ καὶ νὰ μὲ ὠθῇ, ὅπως χαιρετίσω τὸ θελκτικὸν ἐκεῖνο θέαμα ἀπαγγέλλων, λησμονηθέντα πλέον ὕμνον εἰς τὴν φύσιν. Ἡ ἔκπαλγος ἐκείνη εἰκὼν ἐλούετο ἀπὸ τὸν λαμπρότερον ἥλιον, ἐδροσίζετο ἀπὸ τὰς λεπτοτέρας πνοὰς καὶ ἐβρέχετο ἀπὸ τὸς διαυγεστέρας λίμνας, αἵτινες ἐκυάνιζον ὄπισθεν τῶν δασῶν.

Ἐπὶ μίαν ὥραν οὕτως ἐβαίνομεν. Ἡ εἰκὼν διεδέχετο τὴν εἰκόνα καὶ ἡ τέρψις τὴν τέρψιν, ἕως ὅτου ἐφθάσαμεν εἰς τὸ χάνι τῆς Συκιᾶς. Τὸ πανδοχεῖον τοῦτο, ὅπως ὅλα τὰ πανδοχεῖα ἐν Ἑλλάδι, εἶνε τὸ καταφύγιον τῶν ὁδηπόρων καὶ τῶν χωροφυλάκων, οἵτινες ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τῶν ρυπαρῶν καθισμάτων ἢ χαρτοπαίζοντες μετὰ τῶν χωρικῶν περιφρουροῦσι τὴν ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν. Ἱππεῖς καὶ ἵπποι μᾶς ἀνέμενον, διδοντες ἔκτακτον κίνησιν εἰς τὸ χάνι ἐκεῖνο. Ἡ πανδοχεύς, τὴν ὁποίαν καὶ ὁ ἀδελφός περὶ τὴν ζωολογίαν θὰ τὴν κατέτασσεν εἰς τὰ μαστοφόρα, εἶχε καταστῇ ἡ ψυχὴ τοῦ χανίου, κινοῦσα ὡς νευρόσπαστον τὴν πολυθόρυβον τοῦ χανίου ὑπηρεσίαν.

Παιδία ἀνήλικα ὑπερηφάνως ἐζώνοντο τὰ σελάχια φορτωμένα ὅπλων καὶ ρωμαλέα παλληκάρια, μὲ μεγαλοπρέπειαν ἀρχαίων ἡρώων ἐθώπευον τοὺς ἵππους των. Εἶχον συγκεντρωθῇ ἐκεῖ ἐπὶ τὰ πέριξ ὀρεινὰ μέρη καὶ διέκρινέ τις εὐκόλως ὅτι τοὺς ἄνδρας ἐκείνους δὲν τοὺς εἶχον αὐλακώσει οἱ πυρετοὶ τὰ πρόσωπα, ἀλλὰ τοὺς διέπλασαν τῶν ὀρέων τῆς Ἀκαρνανίας οἱ ἄνεμοι· ὁ τύπος τῶν ἀνδρῶν τούτων εἶνε ὡραιότατος. Εὐθυτενεῖς ὡς πλάτανοι, εὐρύστερνοι, εὐλύγιστοι, στερόποδες, φαίνονται ὅτι ἐγεννήθησαν εἰς τὰ ὄρη ἐκεῖνα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξῆλθεν ὁ Κατσαντώνης καὶ ὁ Ἀνδρούτσος, ὁ Διάκος καὶ ὁ Καραϊσκάκης. Καὶ τοιούτους ἄνδρας κατεδίκασεν εἰς φυγὴν ἡ σύγχρονος ἀνανδρία τῶν στρατηγῶν τῶν καφφενείων.

Ἀπὸ τοὺς ἄνδρας τούτους ἀνεμένομεν νὰ προσθέσωσι νέας στροφὰς εἰς τὰ ἡρωικὰ ἄσματα τῶν βουνῶν των, καὶ τοὺς εἴδομεν κλίνοντας ἐξ αἰσχύνης τὰς κεφαλάς, διότι ἐκεῖ εἶχε φέρει αὐτοὺς ὁ ἐκρυλισμὸς καὶ ἀνικανότης τῶν ἡγετῶν των. Αἱ ἐπαρχίαι ἐκεῖναι ὑπῆρξαν αἱ κοιτίδες τοῦ ἁρματολισμοῦ. Εἰς τὰ ὄρη ἐκεῖνα ἀνεφάνησαν οἱ κλέφται καὶ αἱ ἁρματωλοί, οἱ ὁποῖοι οὐδέποτε ὑπετάγησαν εἰς τοὺς Τούρκους, ἀλλ' οἱ ὁποῖοι ἀνεγνώριζον ὡς πασσᾶν των τὸ σπαθί των καὶ ὡς βεζύρην τὸ τουφέκι των. Ἑκάστη ράχη βουνοῦ, ἑκάστη χαράδρα, ἑκάστη κλεισούρα ἀφηγεῖται καὶ μίαν ἱστορίαν τῶν προμάχων ἐκείνων τοῦ γένους. Καὶ ὡς δὲν ἐλησμονήθησαν μεταξὺ τοῦ λαοῦ ἐκείνου τὰ ὀνόματα αὐτῶν, δὲν ἐσβέσθη οὐδὲ τὸ φρόνημα, οὐδὲ ἡ ἀληθὴς ἀνδρεία, μόνον δὲ ἀκατανόητος ἀνικανότης ἀρχηγῶν. καὶ ἡ παράλυσις παντὸς ψυχικοῦ σθένους αὐτῶν ἀπῃτήθη, ὅπως μεταβάλῃ τοὺς ἄνδρας τοιούτους εἰς φυγάδας. Καὶ ἐφ' ὅσον ἔβλεπον αὐτούς, ἐπὶ τοσοῦτον ἠσθανόμην ἀναβράζουσαν εἰς τὴν ψυχήν μου τὴν ἀγανάκτησιν ἐκείνην, ἣν ἠσθάνθημεν πάντες καθ' ἃς ἡμέρας μᾶς ἀνηγγέλλοντο αἱ οἰκτραὶ ὑποχωρήσεις ἐναντίων τῶν δειλῶν ἐκείνων, οὓς οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες δὲν διέκρινον οὐδόλως ἀπὸ τοὺς προδότας.

Θεόδωρος Βελλιανίτης
(Βουλευτὴς Παξῶν).

ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ

Ποιὸς τάχα σᾶς δασκάλεψεν
Ὦ θεῖοι τραγουδιστάδες,
Κι' ὅπου δεντρί, ἢ κλαδόφυλλο,
Τὸ μαγικό σας λάλημα
Τόση σκορπᾷ ἁρμονία ;
Ἂν ἔνοιωθε το κάθε αὐτὶ
Ποιὰ μουσικὴ οὐρανία
Ρουφοῦνε τὰ περίγυρα
Κ' ἡδονικὰ μεθοῦνε,
Δὲ θὲ νὰ βρίσκουντανε ψυχὲς
Νὰ μὴν ἀνθοβολοῦνε.

Μ. Μαλακάσης.

Η ΦΑΝΤΑΣΙΑ

Φαντασία, δέσποινα, ὅλα,
Τρέξε, πρωτοστάτη νοῦ,
Σύρτε, ἀδάμαστες δουλεύτρες,
Ὦ νεράϊδες τοῦ ρυθμοῦ,
Καὶ ἀπὸ τὰ βαθειὰ τοῦ πόθου,
Τὰ ψηλὰ τοῦ λογισμοῦ,
Φέρτε, φέρτε,—ὦ! τοῦ μαρμάρου
Τἄνθια καὶ τοῦ χρυσαφιοῦ!—
Τὰ λαμπρόηχα λόγια φέρτε,
Καὶ ρυθμίστ' ἔνα παλάτι,
Καὶ στυλῶστε μέσα ἐκεῖ
Τοῦ ἥλιου τὸ εἴδωλο, κ' ἐκεῖνο
Ὑπερούσια καμωμένον
Ἀπὸ ἡλιοφεγγοβολή.

Κ. Παλαμᾶς.

ΠΑΡΑΙΝΕΣΕΙΣ ΤΟΥ Κ. ΜΑΝΙΑΚΗ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΑΣ ΤΑΣ ΤΥΧΑΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

(Συνέχεια)

Ἐκ τῶν εἰρημένων φρονῶ, κ. Συντάκτα, ὅτι καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι τὸ κράτος θὰ δυνηθῇ νὰ ἀγοράσῃ ἅπαντα τὰ τσιφλίκια τῆς Θεσσαλίας καὶ νὰ καταστήσῃ ἅπαντας τοὺς δουλοπαροίκους, κτηματίας, δὲν θὰ δυνηθῇ ὅμως νὰ μεταβάλλῃ τοὺς κτηματίας τούτους εἰς ἐλευθέρους, διότ οὗτοι ἀπαλλαγέντες τῆς δεσποτείας τῶν κυρίων των θὰ διαμένωσι δοῦλοι ἐπὶ πολλὰς δεκαετηρίδας δεινοτέρου δεσπότου, ἤτοι τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς ἐκ ταύτης ἀβελτηρίας των, ἥτις θὰ κρατῇ αὐτοὺς εἰς τὴν πενίαν, ἐν ᾗ διατελῇ εἰσέτι καὶ μέγα μέρος τῶν κατοίκων τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος τῆς πρὸ αἰῶνος σχεδὸν ἐλευθερωθείσης.

Αἱ πλεῖσται γαῖαι τῆς Ἑλλάδος μένουσιν εἰσέτι ἀκαλλιέργητοι, αἱ δὲ πλουτοφόροι ἄλλοτε ἐκτάσεις τῆς Μεσσηνίας, τῆς Ἠλείας, τῆς Φθιώτιδος καὶ τῆς Εὐβοίας δὲν παράγουσι τὰ εἰσοδήματα ὁμοίων, ἴσως δὲ καὶ κατωτέρων γαιῶν τοῦ νέου καὶ παλαιοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ἅπασαι δὲ αἱ τάξεις τῆς Ἑλλάδος πιέζονται ὑπὸ κακοδαιμονίας ἀφορήτου.

Ἐντεῦθεν συνάγεται, ὅτι τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου δὲν πρέπει νὰ τὴν ἐπιζητήσωμεν εἰς τὴν προικοδότησιν τῶν οἰκογενειῶν μὲ ἐκτάσεις γῆς, ἧς τὴν διὰ τῆς καταλλήλου καλλιεργείας ἐκμετάλλευσιν ἀγνοοῦσιν, ἀλλὰ εἰς τὴν προσήκουσαν καὶ διὰ πειθαρχικοῦ συστήματος ἐκπαίδευσιν καὶ μόρφωσιν τῶν πολιτῶν, καὶ οὐχὶ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς συστημάτων δυναμένων νὰ ἐπιφέρωσιν ἀποτελέσματα ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν, ἀλλὰ δι' ἐκείνου τοῦ συστήματος ὅπερ ὑπόσχεται τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ὑψηλοῦ τούτου σκοποῦ ὡς τάχιστα.

Ἡ γεωργικὴ ἐκπαίδευσις ὡς καὶ ἡ κτηνοτροφικὴ καὶ ἡ βιομηχανικὴ πρέπει νὰ ἀποβλέπῃ ἐν πρώτοις εἰς τὴν ὠφέλειαν τοῦ κράτους καὶ τοιαύτη ὠφέλεια δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ, εἰμὴ διὰ τῆς μεγάλης καλλιεργείας, τῆς μεγάλης κτηνοτροφίας καὶ τῆς μεγάλης βιομηχανίας· πάντα δὲ ταῦτα δὲν δύνανται νὰ ἐνεργηθῶσιν, εἰμὴ ὑπὸ τοῦ κράτους αὐτοῦ καὶ δι' ὀργάνων εἰς αὐτὸ τοῦτο ἀνηκόντων. Τοιοῦτον δὲ ὄργανον εἶναι ὁ μυριόχειρ στρατός, ὅστις ὑπόκειται εἰς νόμους, κανονισμοὺς καὶ πειθαρχίαν αὐστηράν,

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν τύχην τῶν ἐπιφόρτων καλλιεργητῶν τῶν ἐν λόγῳ κτημάτων, αὕτη λυσιτελέστερον δύναται νὰ βελτιωθῇ, ἐὰν συνοικισθῶσιν οὗτοι εἰς ἀνάλογον καὶ ὑγιεινὴν ἔκτασιν γῆς εἴτε ἐκ τῆς ἀνηκούσης εἰς τὰ κτήματα ταῦτα, εἴτε ἐξ ἄλλης καταλληλοτέρας πρὸς τοῦτο.

«Ὁ σύστημα τῆς διὰ τοῦ στρατοῦ ἐκπαιδεύσεως τῶν κατοίκων τοῦ βασιλείου εἶναι ἐπιβεβλημένον ἤδη ὑπὸ τῆς σιδηρᾶς ἀνάγκης, διότι κατὰ τὴν ἀναμφισβήτητον μαρτυρίαν πεπειραμένου συμπολίτου καὶ πρώην ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ τοῦ κ. Κ. Καραπάνου χρήματα δὲν ὑπάρχουσι πρὸς ὀργάνωσιν τοῦ στρατοῦ, οὐδὲ δύνανται νὰ εὑρεθῶσιν διὰ δημοσίου δανείου, καὶ διότι ἄλλως τε τὸ διοικητικὸν καὶ κυβερνητικὸν ἡμῶν σύστημα ὡς νῦν ἐφαρμόζεται, καθιστᾷ ὅλως ἀνέφικτον τὸν ὀργανισμὸν πειθαρχοῦντος καὶ ἀξιομάχου στρατοῦ. Κατὰ δὲ τὴν γνώμην ἡμῶν οὐδὲ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Βελγικοῦ συστήματος δύναται ν' ἀποβῇ λυσιτελὴς παρ' ἡμῖν, διότι τοιαύτη τοῦ στρατοῦ σύνταξις ὑποθέτει εὐπόρους πολίτας καὶ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν μορφωμένους, ὥστε νὰ μὴ ἔχωσιν ἀνάγκην οὐδ' αὐτῆς τῆς πειθαρχικῆς ἐξουσίας θεωροῦντας δὲ τὸ καθῆκόν της τηρητέον καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς οἱ νόμοι δὲν προβλέπουσιν.

Λοιπὸν ἀπαιτεῖται μόρφωσις τῶν πολιτῶν, καὶ μόνη αὕτη θὰ καταστήσῃ αὐτοὺς ἐλευθέρους καὶ οὐχὶ ἡ προικοδότησις αὐτῶν διὰ τεμαχίου γῆς, ἥτις ἀποβαίνει εἰς αὐτοὺς βάρος, διότι δὲν γνωρίζουσι νὰ καλλιεργήσωσι ταύτην. Ὁ πεφωτισμένος ἀνὴρ καθίσταται ἐλεύθερον καὶ αὐτάρκης διὰ τῶν φώτων του καὶ τῆς διὰ τούτως προαγομένης ἱκανότητός του ἐξέρχεται δὲ οὗτος κατ' ἀνάγκην καὶ αὐτῆς τῆς δουλοπαροικίας, εἰς ἣν τυχὸν εὑρέθη διότι ὁ κύριος τῶν γαιῶν δὲν θὰ θεωρῇ τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπος δοῦλον, ἀλλὰ θὰ ἐπιδιώξῃ συνεταιρισμὸν μετ' αὐτοῦ. Ἐπεκτεινομένου οὕτως τοῦ συνεταιριστικοῦ πνεύματος θὰ ἐπέλθωσι κατὰ φυσικὴν συνέπειαν τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τοῦ προοδευτικοῦ τῆς ἀλληλεγγύης νόμου.

Δυστυχὴς εἶνε ἡ χώρα ἐκείνη, ἥτις διατελεῖ ἐν διηνεκεῖ οἰνοκομικῇ καχεξίᾳ, ἥτις παρατεινομένη ἐπιφέρει τὴν ἠθικὴν ἐξάρθρωσιν ἐξ ἧς ἀπορρέει τὸ ἔγκλημα. Ἡ τοιαύτη καχεξία προκύπτει ὁμολογουμένως ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἐργασίας ἐπικερδοῦς, ἡ δ' ἔλλειψις τῆς τοιαύτης ἐργασίας εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς οἰκτρᾶς ἀμαθείας ἡμῶν.

Διότι ἀδικαιολόγητος μοὶ φαίνεται ἀναχρονισμὸς εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ ἀνθρωπίνη ἐργασία βαίνει λίαν προσοδοφόρος τῇ βοηθείᾳ τῶν μηχανῶν, οἱ πλεῖστοι τῶν ἡμετέρων συμπολιτῶν ν' ἀγωνίζωνται πρὸς πορισμὸν τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου διὰ τῶν χειρῶν, αἵτινες ἐχρησίμευον ὡς μονα ὄργανα εἰς τὸν πρωτόπλαστον, ὅτε μόνος εὑρέθη ἐκτὸς τοῦ Παραδείσου.

Ἡ ἀδικαιολόγητος αὕτη κατάστασις πρέπει νὰ παύσῃ καὶ δὲν θὰ παύσῃ εἰμὴ διὰ τοῦ προεκτεθέντος ζητήματος, ὃ κατ' ἐμὴν πεποίθησιν θὰ συνεπιφέρῃ τὴν τάξιν τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐν γένει πάντα τῆς ἐλευθερίας τ' ἀγαθά, ἔτι δὲ καὶ τὴν στρατιωτικὴν ἰσχὺν δι' ὧν δημιουργοῦνται εἰς τὰ ἔθνη οἱ ἰσχυροὶ ἐκεῖνοι παράγοντες οἵτινες ἄγουσιν εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἐθνικῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτικοῦ μεγαλείου.

Κωνσταντῖνος Μανιάκης.

ΑΠΟ ΤΑΣ ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΑΣ ΝΥΚΤΑΣ

(Συνέχεια)

Ὁ καιρὸς ἤλλαξεν ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου; Ἡ καταιγὶς μυκᾶται ἔξω! Ἀκούω τοὺς συριγμοὺς τοῦ ἀνέμου, τοῦ ὑετοῦ τὸν βαρὺν ἦχον, τὸν σμερδαλέον πάταγον τῆς βροντῆς! Εἰς ἑκάστην ἔκρηξιν τοῦ κεραυνοῦ τρέμουσι τὰ παράθυρά μου. Τὸ βιαίως πίπτον ὕδωρ εἰσελαύνει διὰ τῶν σχισμῶν. Ἀποφράσσω τά διάκενα, ἀναρριπίζω τὸ πῦρ τῆς ἑστίας, καὶ ἐνῷ ἔξω συγκρούονται τὰ στοιχεῖα, κάθημαι ἵνα συνεχίσω τῆς ἡμέρας τὰς ἐντυπώσεις. Οἱ ὀφθαλμοί μου πίπτουσιν ἐπὶ τῶν τελευταίων λέξεων τοῦ χειρογράφου μου. Ἀναγινώσκω·

« . . . Κατὰ τῶν . . . οἵτινες μὲ ἐβασάνισαν ἐν τῇ ζωῇ. . . ».

Ἰσχυρῶς καὶ αἰφνιδίως προσβάλλει τὸν νοῦν μου ἡ λέξις σῦτη. Ὁ ἄνθρωπος, μυστηριώδης ἐν παντί, γεννᾶται ἀκμάζει, καὶ παρέρχεται ἐντὸς ἄλλου ἀκατανοήτου μυστηρίου καλουμένου «ζωή». Ἀποτελεῖ, μετὰ τοῦ θανάτου, τοὺς δύο τῆς ἀνθρωπότητος πόλους. Ἀντίθετοι ἀμφότεροι, συνάπτονται ἐν τούτοις διὰ τῆς ταὐτότητος τῆς γεννήσεως, καὶ τῆς ταυτότητος τοῦ τέλους. Ἀπὸ τῶν σπλάγχνων τοῦ θανάτου ἐξῆλθεν ἡ ζωή, καὶ εἰς αὐτὸν θὰ ἐπανέλθῃ ὅταν παύσῃ νὰ εἶνε τοιαύτη. Ἐκ τῆς ἀνυπαρξίας ἐγεννήθη ἡ ὕπαρξις καὶ ἀνυπαρξία ἀναμένει τὴν ὕπαρξιν! Τὸ ἄγνωστον ἐκράτει ὁπότε ὁ νοῦς ἡμῶν δὲν ὑπῆρχεν, ἢ ὑπάρχων ἦτο ἔτι νήπιος. Σήμερον ὅτε ἐρωτίσθη, περιδεῶς ἀτενίζει πρὸς τὸ ἄγνωστον, καὶ διστάζει καὶ φοβεῖται τὸ μετέπειτα χάος. . . . Τί ἐμάθομεν διὰ τῆς σπουδῆς τῆς φιλοσοφίας; Ὅτι οἱ γνώσεως ἄπληστοι, δὲν θὰ εἶνε δυνατὸν νὰ μάθωμεν οὐδὲν ὁριστικόν. Ἀσθενὴς δᾷς εἶνε ἡ ἀνθρώπινος σοφία πρὸ τοῦ λαμπροῦ ἡλίου ἑτέρας παντοδυνάμου γνώσεως, ἧς ἀδυνατοῦμεν οἱ ἄνθρωποι νὰ λάβωμεν εὐκρινῆ ἰδέαν. Ἀφ' οὗ τὸ *εἶναι* δὲν ἐρώτισε τὸ πνεῦμα ἡμῶν, τὸ *μὴ εἶναι* δύνατται ἆρά γε νὰ τὸ φωτίσῃ πλειότερον; Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐν τῷ *μὴ εἶναι* κεῖται ἡ ἀνυπαρξία, ἀφ' οὗ δὲν θὰ ὑπάρξωμεν μετὰ θάνατον, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ φωτισθῶμεν πλειότερον μὴ ὑπάρχοντες ἢ ὅτε δὲν ἐρωτίσθημεν ὑπάρχοντες; Ὁποία σύγχυσις, ὁποῖαι ἀμφιβολίαι, ὁπόσα προβλήματα πρὸ τῶν ὁποίων ἔκπληκτος, ἔμφοβος, ἵσταται ὁ ἀνθρώπινος νοῦς! Ἡ συνείδησις τοῦ σοφοῦ διστάζει νὰ ἀπαντήσῃ σαφῶς εἰς τὸ μέγα πρόβλημα τῆς μετὰ θάνατον ἀθανασίας. Μόνη ἡ θρησκεία λύει ὁριστικῶς τὸ ζήτημα ἐξαγγέλλουσα τὴν ζωὴν ὅταν ἐνσκήψῃ ὁ θάνατος. Τυφλὴ πεποίθησις, ἐμπιστοσύνη ἀσάλευτος, καὶ πίστις εἶνε ὁ τρίπους ἐφ' οὗ θὰ θεμελιώσῃ ὁ ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς θρησκείας φωτισθείς, τὸ ἄφθαρτον, τὸ αἰθέριον τοῦτο οἰκοδόμημα τοῦ ἀγνώστου μέλλοντος. Ἀλλοίμονον ἐὰν προσκόψῃ ὁ νοῦς τοῦ ἐρευνῶντος καὶ πιστεύοντος! . . . Ἡ ἐξέτασις τῆς ζωῆς δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ καταλήξῃ εἰς τὸ πόρισμα ὅτι εἶνε ἀγαθόν τι ἡ ζωή. Σημαίνει τὴν ὕπαρξιν τὴν ἐνέργειαν, τὴν κίνησιν. Κατὰ τὴν ἐκτύλιξιν ὅμως αὐτῆς καὶ εἰς τὸ τέρμα ὑπάρχει ὁ πόνος, τὸ δάκρυον, ὁ στεναγμός, ἡ ἀρά. Τοιοῦτον εἶναι τὸ κατάλοιπον, τὸ ἀπόσταγμα καὶ ἀποκρυστάλλωμα τῆς βιωτικῆς δράσεως. Ὑπεσήμανέ ποτε ἡ ζωὴ τὴν εὐδαιμονίαν; Ὑπεννόησέ ποτε ὕπαρξιν ἀνώδυνον ἢ τοὐλάχιστον ἀδιάφορον; Τῶν λαῶν πάντων ἡ βαθυτάτη φιλοσοφία ἐχαρακτήρισε τὴν ζωὴν ὡς κακόν. Ἡ θρησκεία ἀποκαλεῖ τὸν κόσμον κοιλάδα συμφορᾶς, καὶ τὴν ζωὴν δοκιμασίαν, ποινήν, ἁγνισμόν, παρασκευὴν δι' ἕτερον βίον. Καὶ εἰ νε ἀληθῶς δοκιμασία, εἶνε ποινή, ἀλλ' ἁμαρτήματος ἀγνοουμένου καὶ εἰς ἀγνοουμένην ἐπίσης ἄγουσα καταδίκην ἢ ἀμοιβήν. Θρησκεία καὶ φιλοσοφία, κεχωρισμένως ἑκατέρα, προσεπικυροῦσιν ἐνιαίως ἀμφότεραι ὅτι ὁ βίος εἶνε κακόν! Βλασφημοῦμεν ἆρά γε ἐὰν παραπονεθῶμεν διατί νὰ γεννηθῶμεν, χωρὶς νὰ τὸ ζητήσωμεν; Διατί αὐθαιρέτως νὰ ὑποβληθῶμεν εἰς τὰς τόσας πικρίας καὶ τὰς ὀδύνας τῆς ζωῆς, νὰ διατελῶμεν δὲ ἀδιαλείπτως ὑπὸ τὸ φάντασμα τοῦ ἀγνώστου μέλλοντος; Ἠρωτήθημεν ἐὰν στέργωμεν τὴν ζωήν; Ἐδώκαμεν τὴν συγκατάθεσίν μας, ὥστε νὰ ἀπεκδυθῶμεν μεταγενεστέρως τὸ παράπονον, ὅπερ τοσάκις ἀνήγαγεν εἰς τὰ χείλη μας ὁ μόχθος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἀγνώστου τὸ αἴνιγμα καὶ τὸ χάος; . .

. . . Ἡ σοφιστεία δύναται ν' ἀντιτάξῃ ἀσθενῆ ἐπιχειρήματα. Ἡ θεωρητικὴ ὅμως μελέτη καὶ ἡ ἐξέτασις τῆς καθημέραν ζωῆς θ' ἀγάγῃ εἰς τὸ πόρισμα ὅτι ὁ γάμος, μετὰ τῶν φυσικῶν αὐτοῦ συνεπειῶν, ὑπὲρ ὧν καὶ συνάπτεται, ἐνδέχεται νὰ θεωρῆται ὡς δεσμὸς ἀναπόδραστος τῆς κοινωνίας καὶ ἀνάγκη ἀκαταμάχητος· εἶναι ὅμως τι ὅλως αὐθαίρετον διότι ἐξάγων ἐκ τοῦ *μὴ εἶναι* τὸν ἄνθρωπον, εἰσάγει αὐτὸν εἰς τὸ *εἶναι*· καὶ τὴν ὕπαρξιν ἣν ὁ γάμος δωρεῖται εἰς τὸν ἄνθρωπον χαρακτηρίζει ἰδιαίτατα ἡ ἀγνοια καὶ ὁ φόβος τοῦ μέλλοντος, ἡ πικρία, ἡ βάσανος, ἡ στέρησις, ἡ θλῖψις τοῦ γνωστοῦ καὶ τοῦ παρόντος. Διατί νὰ ἐξαχθῶμεν ἐκ τῆς ἀνυπαρξίας καὶ ν' ἀχθῶμεν ἄκοντες εἰς τὴν ὕπαρξιν; Εἶναί τι ἆρά γε ἡ ὕπαρξις οὕτω ἀγαθόν, ὥστε ἔδει νὰ καταστῶσιν αὐτοῦ κοινωνοὶ ὅσον οἷόν τε πλειότεροι; Εἶναί τις ὁ ἐρωτώμενος ἐὰν στέργῃ εὐχαρίστως τὴν ζωήν, ἐὰν θὰ ἐπεθύμει νὰ μὴ ἐγεννᾶτο, καὶ μὴ ἀπαντῶν ἀμέσως καὶ ἀδιστάκτως, ὅτι θλίβεται διότι ἐγεννήθη, ὅτι θὰ ἠύχετο νὰ μὴ ἐγεννᾶτο; Καὶ ἡ ὁμόθυμος αὕτη κραυγὴ τοῦ ἄλγους καὶ τῆς ἀποδοκιμασίας τί ἄλλο εἶναι ἢ καταδίκη τοῦ γάμου καὶ τῆς ζωῆς; Ὁ γάμος δὲν εἶναι τὸ προϊὸν ἢ ἡ ἀνάγκη στιγμιαίας ἐνστίκτου ὁρμῆς, ὑπὸ τὴν δύναμιν τῆς ὁποίας εἶχεν ἐκλείψει ἡ σκέψις καὶ ναρκωθῇ ὁ ἐγκέφαλος. Ὁ γάμος εἶναι πρᾶξις καταλεπτῶς μεμελετημένη καὶ ψυχρά, σκοποῦσα εἰδικῶς καθωρισμένον σκοπόν· Ἐν πάσῃ ἠρεμίᾳ σκέψεως καὶ βεβουλευμένως ἀποβαίνομεν κατὰ συνέπειαν αὐθαίρετοι, χαρίζοντες τὴν ζωήν, ἣν ἡμεῖς καταδικάζομεν, εἰς ὄντα ἄτινα ἀγνοοῦμεν ἐὰν θὰ τὴν θελήσωσι. Κύπτοντες ὑπὸ τὸν δεσμὸν τοῦ γάμου δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὰς ὁρμὰς καὶ τὰς ἀτελείας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Δὲν ἐνεδώκαμεν ὅτε τὰ ἔνστικτα εἶχον πνίξει ἐν ἡμῖν τὸ λογικόν, καὶ κατακυριεύσει πάσης ἡμῶν τῆς ὑποστάσεως. Ἐνεδώκαμεν ἐν τῇ ψυχρότητι τῆς σκέψεως, καὶ ἐδέχθημεν νὰ διαιωνίσωμεν εἶδος καὶ ζωὴν ἣν κρίνομεν ὡς κακήν, καὶ εἰς ἣν ἐθλίβημεν διότι εἰσήλθομεν. Ἐὰν ὁ βίος ἦτο ἠθική τις ἀπόλαυσις, ἐὰν ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑγραίνετο μόνον ἐν τῇ ἀφαιρέσει πρὸ τοῦ μεγαλείου τῆς φύσεως, ἐν τῇ μελέτῃ τῶν μεγάλων μυστηρίων τῆς ἀνθρωπότητος, ἐὰν τὸ ἠθικὸν καὶ σωματικὸν ἄλγος δὲν ἐξεβίαζε τὸ δάκρυον τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τοῦ στήθους μας τὸν ἀδιάλειπτον στεναγμόν, ἐὰν ἦτο ὁριστικῶς λελυμένον τὸ ζήτημα τῆς μετὰ θάνατον ὑπάρξεως ἢ ἀνυπαρξίας, ἐὰν ὁ νοῦς ἡμῶν ἦτο οὕτω διαπεπλασμένος καὶ περιωρίζετο εἰς τοιαῦτα ὅρια, ὥστε νὰ ἦνε ὑπέρτερος τοῦ νοὸς τοῦ φιλοσόφου ἢ ἴσος πρὸς τὸν νοῦν τοῦ οὐρανοκουτάγκου, ἠδύνατό τις τότε νὰ κρίνῃ ἐπιεικέστερόν πως τὴν ζωήν, ἀφοῦ ἢ θὰ ἦτο ἀπόλαυσις οἱαδήποτε τερματουμένη εἰς τέλος ἀνώδυνον καὶ οὐδαμῶς φοβερὸν ἢ μυστηριῶδες, ἢ θὰ ἦτο κατάστασις συγκεχυμένη καὶ προσομοία πρὸς τὴν περὶ ὑπάρξεως ἰδέαν ἣν δύναταί ποτε νὰ ἔχῃ τὸ ὄν τὸ ὑποδεέστερον τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλ' ἤδη τί εἶνε ἡ ζωὴ καὶ ὁ ἄνθρωπος; Εἶνε κατάστασις εὐκρινής! Γνωρίζομεν πόθεν ἤλθομεν καὶ ποῦ πορευόμεθα; ἐὰν ὑπήρξαμεν καὶ ἂν θὰ ὑπάρξωμεν; Ἐὰν ὑπήρξαμεν βελτίονες, ἀνώτεροι, ἐντελέστεροι ἢ νῦν, καὶ ἂν θνήσκοντες θὰ ἀρθῶμεν ὑψηλότερον ἢ θὰ ἐκπέσωμεν χαμηλότερον; Ἡ βαθμὶς εἰς ἣν εὑρηται ὁ ἄνθρωπος οὔτε τοῦ ἀγγέλου εἶνε οὔτε τοῦ κτήνους καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἀποτελεῖ τὴν δυστυχίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐὰν ἦτο ἄγγελος, τὸ πνεῦμα αὐτοῦ θὰ ἠκτινοβόλει φωτεινόν· ἡ ἀμφιβολία δὲν θὰ ἐτάρασσε τὴν συνείδησιν του καὶ τὴν καρδίαν του ὁ φόβος τοῦ ἀγνώστου. Ἐὰν ἦτο ἄγγελος δὲν θὰ εἶχε πάθη· θὰ ἦτο θεωρία ὑπεκφεύγουσα τὰ σιδηρᾶ δεσμὰ τῆς ἀνάγκης ἥτις τὸν ἐλαύνει. Ἀλλ' ἐὰν δὲν εἶνε ἄγγελος, εἶνε οὐρακουτάγ-

Ἐξοχικὸν τοπεῖον.

κος, ἀνώτερος ἀναγκῶν, μέ ἀμβλυτάτην τὴν συνείδησιν ἄνευ φόβων, ἄνευ ἰδέας καὶ τοῦ λογικοῦ ; Τοιαύτη κατάστασις δὲν θὰ ἦτο καὶ καθ' ὁλοκληρίαν ἄμοιρος ἀγαθοῦ τινος. Τὸ ἀπόλυτον δὲν θὰ μᾶς ἠνώχλει τότε. Τὸ ἄγνωστον δὲν θὰ μᾶς ἐπτόει. Ὁ κορεσμὸς τῶν παθῶν μας δὲν θὰ μᾶς κατήσχυνε· τὸ ἐρύθημα τῆς ἐντροπῆς δὲν θὰ ἐβάρε τὰς παρειάς μας· ὁ ἀδυσωπητος ἔλεγχος τῆς συνειδήσεως δὲν θὰ μᾶς ἔδακνε φαρμακεύων τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς τὰς ὥρας. Ὁ ἄνθρωπος δὲν θὰ ἐθανάτωνε διὰ τοῦ ἐγχειριδίου, καὶ ἀπηνέστερον ἀκόμη διὰ τῆς γλωσσης του Θὰ ἔζη καὶ θὰ ἀπέθνησκεν, ὅπως ζῶσι καὶ ἀποθνήσκουσιν ὅσα ἐν τῇ γῇ δὲν εἶνε «ἄνθρωπος». Τὸ μεταίχμιον ἐν ᾧ ἵσταται τὸ ἐντελέστερον τῶν ἐν τῇ γῇ δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ, ἡ κατάστασις αὕτη ἡ δυναμένη νὰ ἀποκληθῇ οὐδετέρα, ἡ μετέχουσα καὶ θεότητος καὶ κτηνωδίας, μὴ οὖσα δὲ οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἄλλο, ἐνῷ ἀποτελεῖ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἀνθρώπου, παραδόξως ἀποτελεῖ καὶ μειονέκτημα ἀπὸ τῆς ὄψεως τῆς βιωτικῆς γαλήνης ἐρευνωμένη. Εἶνε πνεῦμα ὁ ἄνθρωπος ; Ὄχι ἐντελῶς. Εἶνε ὕλη ; Ὄχι ἐντελῶς. Εἶνέ ἀμφότερα· ἔχει ἀμφοτέρων τὰς ἰδιότητας, τὴν ἔξαρσιν τοῦ πρώτου, τὸ ζῳῶδες τῆς δευτέρας. Οὐδεμία δύναμις δὲν ἐδόθη αὐτῷ οὕτως ὥστε νὰ ἐπιθέσῃ τὸν ὁριστικὸν αὐτῆς τύπον ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπου. Κυλίεται, αἴρεται, κυλίεται καὶ πάλιν. Ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ κατάστασίς τις διαρκὴς καὶ ἀμετάβλητος, ἡ κατάστασις αὕτη εἶνε μᾶλλον ἡ τῆς κακίας, ἡ τῆς ἀμφιβολίας καὶ τῆς ἐκ ταύτης πηγαζούσης ἀγωνίας. Ἐὰν τὰ λοιπὰ κτίσματα εἰσὶν ἀτελῆ, ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἡμιτελής. Μὴ ὢν ἀτελής, δὲν εἶνε καὶ ἐντελής. Ἠδύνατο νὰ γείνῃ τέλειος διὰ τοῦ λογικοῦ ; Εἰς τὴν ἐρώτησιν δύναταί τις ἀδιστάκτως ν' ἀπαντήσῃ ὅτι οὔτε ἐν τῇ φύσει οὔτε ἐν τῇ ὕλῃ ὑπάρχῃ τὸ τέλειον. Ἀλλὰ τότε διατὶ οἱ κεραυνοὶ οὗτοι ἐν τῇ ζωῇ καὶ αἱ μετὰ θάνατον ἀπειλαί, αἱ μομφαὶ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, αἱ αἰτιάσεις καὶ αἱ ἀραὶ ἀροῦ ὢν ἀτελής, καὶ εἰς τὴν ἀτέλειάν του ὑποκείμενος, σφάλλει οὐχὶ ἐξ αὐτοβουλίας, ἀλλ' ἐκ φύσεως καὶ ἀνεπαρκείας περὶ τὴν δημιουργίαν του, εἴτε ὑπὲρ αὐτοῦ λαμβανομένης εἴτε κατά ; . . .

. . . . . .

Φρικαλέος κεραυνὸς ἐνσκήπτει εἰς τὸ κωδωνοστάσιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου. Ἡ πέριξ ἀτμόσφαιρα πληροῦται θειούχου ἀτμοῦ. Ὁ κρότος ἀφυπνίζει τὸ χωρίον, ὁ κώδων τῆς ἐκκλησίας σημαίνει. Ἔντρομος ὁ ἄνθρωπος κατανοεῖ τὴν ἰδίαν ἀδυναμίαν καὶ ὁρμεμφύτως στρέφεται ἐκεῖ ὅθεν ἐλπίζει τὴν ἰσχὺν ἥτις θ' ἀναστείλῃ τὸν κεραυνόν, θὰ κατασιγάσῃ τοὺς ἀνέμους, θὰ διασκεδάσῃ τὰ νέφη καὶ τὴν βροχήν. Ἐλεεινὸν πλάσμα ! Ὁ τύφός του συνετρίβη· τρέμει, παρακαλεῖ, μετανοεῖ ; Ἐὰν πείθεσαι ὅτι ὑπάρχει Θεὸς τιμωρὸς τῆς κακίας, διατί ἀδικεῖς, ἀφοῦ ἡ ἀδικία εἶνε κακόν ; Ἐὰν ὄχι, διατί προστρέχεις καὶ δέεσαι εἰς ὅ,τι δὲν πιστεύεις ; Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ὁ ἄνθρωπος ψεύδεται . . . Καὶ ἡ ἰδιότης του αὕτη, ἡ τόσῳ κρατοῦσα παρ' αὐτῷ, βεβαίως καταισχύνει τὴν θείαν ὑπόστασίν του. Ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη καθ' ὁμοίωσιν, τὸ ψεῦδος ἀσχημίζει τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, ὅστις εἶναι ἡ Ἀλήθεια . . .

Σπυρίδων Παγανέλλις.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΡΝΑΒΑΛΟΝ

Καλῶς τον τὸν Καρνάβαλον,
κλεινὸν γελωτοπώλην,
'στῶν πόλεων τὴν πόλιν,
αὐτὴν ποῦ χρίει στρατηγοὺς
τοὺς ἐν Ἀθήναις δράσαντας,
καὶ μέ στοργὴν γηροβοσκεῖ
τοὺς ἐν χοροῖς γηράσαντας.

Αὐτήν, ποῦ λάμπει μ' οὐρανοὺς
γλαυκοὺς κ' ὁλοκυάνους
αὐτήν, ποῦ καὶ τὴν βρῶμά της
εὐχαριστεῖσαι τρώγων,
αὐτὴν ποῦ πάλιν δαπανᾷ
κι' ἐφέτος εἰς ἐράνους
γιὰ σένα τὸν Καρνάβαλον
καὶ τὸν Παλαιολόγον,
κι' ἴσα τιμᾶ τὸ κλέος
αὐτοῦ τοῦ Βασιλέως
καὶ σοῦ τοῦ Πριαπίζοντος
καὶ κομφετὶ σκορπίζοντος.

Γ. Σουρῆς.

Η ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΣ ΠΑΡΘΕΝΟΣ

Ποῖος εἶναι ὁ ἐν τῷ μέσῳ τῆς δεκάδος ἐκείνης τῶν λατρευτῶν τοῦ Ἀλλάχ ;

Ἴσως εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀπίστων, ὅστις ἐτόλμησε νὰ ἄρῃ θρασεῖαν τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ ἀψηφήσῃ τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνδρείου στρατηγοῦ τοῦ κραταιωτάτου Μονάρχου, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Προφήτου· ἴσως εἶναι εἷς ἐκ τῶν γενναίων στρατιωτῶν, οὓς ἡ πατρὶς εἶχε καλέσει διὰ νὰ ἀποσείσωσι τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας ἀπὸ τοῦ τραχήλου της.

Ἀλλ' ὄχι ! Οὔτε ἀρχηγὸς εἶναι, οὔτε στρατιώτης. Εἶναι ἡ ὡραία Ἀσπασία, ἡ κόρη τοῦ ἱερέως, τὴν ὑποίαν συνέλαβον αἰχμάλωτον, ἀφ' οὗ ἐνίκησαν τοὺς ἀνδρείους ὑπερασπιστὰς τοῦ μικροῦ χωρίου καὶ ἐλεηλάτησαν αὐτό.

Ἄ ! δυστυχὴς νεᾶνις !

Ἰδὲ τὴν παρθενικὴν ὠχρότητα διακεχυμένην ἐπὶ τοῦ ἀγγελικοῦ προσώπου της, φυγαδεύσασαν τὰ ζωηρὰ τῶν λευκῶν παρειῶν της ῥόδα. Παρατήρησον ! οὐδὲν δάκρυ αὐλακεῖ αὐτάς, διότι οἱ μεγάλοι τῆς ψυχῆς πόνοι ἀποστηροῦσι τὰς εὐαισθήτους πηγάς των. Οἱ ἄλλοτε προκλητικώτατοι μέλανες ὀρθαλμοί της, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἱκανοὶ καὶ τὰς πλέον σκληρὰς καρδίας νὰ συγκινήσωσιν, ἤδη ἀπεχαυνώθησαν. Κεκαλυμμένοι δὲ διὰ τῶν χιονολεύκων βλεφάρων της, ἅτινα ἄφηνον νὰ κρέμωνται τόσοι λαμπροὶ κροσσοί, ὡς ἀπὸ τῶν θρόνων τῶν βασιλέων, δὲν ἐφαίνοντο τώρα.

Ἐὰν σύ, ὦ Ἀπελλῆ, ὦ Ῥαφαήλ, ὦ Μιχαὴλ Ἄγγελε τὴν συνήντάς που ; εἰπέ μοι, δὲν θὰ τὴν ἐλάμβανες ὡς πρότυπον, αὐτὴν ἡ ὁποία διὰ τῆς ὡραιότητός της ἠδύνατο νὰ ἐμπνεύσῃ τὰς ὡραιοτέρας τῆς φαντασίας πλάσεις ;

Φεῦ ! ὅμως ἐπέπρωτο νὰ πέσῃ εἰς χεῖρας τῶν ἀγρίων ἐκείνων τῆς ἡμισελήνου τέκνων, ἅτινα τὴν ἀπέσπων, ὡς ὁ ψυχρὸς τοῦ φθινοπώρου βορρᾶς τὰ κίτρινα τῶν δένδρων φύλλα, ἀπὸ τοῦ χωρίου της, ἀπὸ τῆς κατοικίας της, ἀπὸ τοῦ τόπου τέλος ἔνθα διὰ πρώτην φορὰν αἱ χρυσαὶ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες περιεπλέχθησαν εἰς τὴν ξανθὴν κόμην της.

Ἐζήτησεν ὕδωρ, οὗτοι δὲ προθύμως ὑπήκουσαν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τής, ὡς ἂν ὅλων αὐτῶν ἦτο ἐρωμένη· τὸ φρέαρ εἶναι ἐκεῖ καὶ ἡ Ἀσπασία ἀνέρχεται ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων χειλέων του διὰ νὰ ἀντλήσῃ· οἱ γιαννίτσαροι ἐπὶ τῆς πρασίνης χλόης κύκλῳ καθήμενοι ἐθεώρουν ἀπλείστως αὐτήν. Πλὴν αὕτη εἶχε προσηλώσει τὸ βλέμμα της ὁλόκληρον εἰς φωτεινόν τι σημεῖον καὶ οὐδὲν ἐκτὸς αὐτοῦ ἔβλεπεν, οὐδὲν ᾐσθάνετο, οὐδὲν ἐνόει.

Διότι προσηύχετο.

Ἀνέπεμπε πρὸς τὸν πλάστην τὴν ἱερωτέραν τῶν προσευχῶν, τὴν γλυκυτέραν τῶν δεήσεων, ἄςποτε στόμα ἀνθρώπινον ἐτόνισεν.

Ἦτο ἡ τελευταία ! . . .

Οἱ Τοῦρκοι φρυάττουσιν, ὡς αἱ τίγρεις ἐξ ὀργῆς, καὶ ἐκσφενδονίζουσι κατὰ τοῦ οὐρανοῦ τὰς αἰσχροτέρας τῶν ὕβρεων. Κεχηνότες δὲ κύπτουσιν εἰς τὸ χείλος τοῦ φρέατος, ἀλλ' ἐκείνη δὲν φαίνεται πλέον καὶ μαινόμενοι ἐκ λύπης ὅτι ἀπώλεσαν τὴν λείαν των ἀφήνουσι τὸ μέρος τοῦτο.

Ἡ γλυκεῖα παρθένος ἐχάθη . . .

Τὸ ὕδωρ ἐφρικίασεν εἰς τὸν ἐναγκαλισμὸν τοιούτου κάλλους καὶ ἐπέστεψε δι' ἀδαμαντίνου διαδήματος ἐξ ὀλίγων αὐτοῦ σταγόνων τὴν καστανόχρουν κόμην της

Ἡ ψυχὴ τῆς μάρτυρος κόρης πτερυγίζει ἤδη εἰς τὰς οὐρανίους μονάς, ἐπὶ τῆς γῆς ἀφήσασα τὸ παρθενικόν της σῶμα. ὅπερ ἀντὶ στεφάνου μαρτυρικοῦ ἔσχε τὰ ψυχρὰ τοῦ φρικώδους φρέατος χείλη.

Χανία Ἰανουάριος 1902.

Γ. Σήφακας.

RADICA ΚΑΙ DIODICA

Ἡ Radica καὶ Diodica ἀποτελοῦσιν ἓν τῶν διπλῶν ἐκείνων τεράτων ἅτινα οἱ σοφώτατοι τῶν ἰατρῶν δὲν τολμῶσι νὰ ἐξηγήσωσι κατηγορηματικῶς.

Ἐν Εὐρώπῃ κατ' ἐπίσημον στατιστικὴν γεννᾶται ἓν διπλοῦν τέρας καθ' ἑβδομάδα, πάντα δὲ σχεδὸν ἀποθνήσκουσι μικρὸν μετὰ τὴν γένεσιν των χρόνον, λέγομεν σχεδόν, διότι μόνον 12, τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν, ἔζησαν μᾶλλον ἢ ἧττον μακροχρονίως.

Πολλὰ ἐξ αὐτῶν εἰσὶν περιώνυμα· ἡ πρώτη γνωστὴ περίπτωσις εἶνε ἡ τοῦ Aulervillier· ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἥτις κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο μικρὰ κωμόπολις, ἐγεννήθησαν τῷ 1429 δύο ξιφοπηγῆ παιδία ἡνωμένα διὰ μερίδος τινὸς τοῦ στήθους, καὶ ζήσαντα ἑβδομάδας τινὰς μόνον.

Κατὰ τῷ 1689 ὁ Kaning περιέγραψε τέρας ἀποτελούμενον ἐκ δύο κορασίδων, Αἰκατερίνης καὶ Ἐλισάβετ· ἕτερον δέ τι παρετηρήθη τῷ 1743 ὑπὸ τοῦ Beuren, καὶ ἓν ἄλλο ὑπὸ τοῦ Fangazo κατὰ τῷ 1802· ἅπαντα τὰ τέρατα ταῦτα ἔζησαν ὀλίγους μόνον μῆνας.

Τῷ 1827 ὁ Berry ἐσημείωσε 5ην περίπτωσιν δύο κορασίδων γεννηθεισῶν εἰς τὰς Βρεταννικὰς Ἰνδίας τῷ 1804 αἵτινες ἔζων ἀκόμη κατὰ τὸ 1807.

Ἕκτη δέ τις περίπτωσις, ἀνάλογος τῇ προρρηθείσῃ περιεγράφη ὑπὸ τοῦ HasIach καὶ φθάνομεν εἰς τοὺς Σιαμίους ἀδελφοὺς Chang καὶ Eng παγκοσμίως γνωστούς.

Ἄλλαι περιπτώσεις ἐσημειώθησαν ὑπὸ τῶν Bahm, Gunzènhansen, τοῦ Beaudet, τοῦ Bugnion τῷ 1839 καὶ τοῦ Chapot Prevost τῷ 1840, ὅστις κατέστησε γνωστὰς τὰς Μαρίαν Ροζαλίαν. Πρό τινων δὲ μόλις ὀλίγων ἐτῶν εἶχε κινήσει τὴν περιέργειαν τοῦ Παρισινοῦ κόσμου αἱ Rosa-Josepha.

Πρὸ πολλοῦ ἐπεζητησαν ν' ἀποχωρίσωσι τὰ τέρατα ταῦτα, ἡ δὲ πρώτη ἐγχείρισις ἀνέρχεται εἰς τὸν 17ον αἰῶνα· ὁ Kanig ἀπεχώρισε τὴν Αἰκαταρίνην-Ἐλισάβετ τῷ 1689, ἡ ἐγχείρισις ἐπέτυχε πληρέστατα, τὰ δυο δὲ ταῦτα κοράσια ἐπέζησαν, καὶ αἱ εἰκόνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μᾶς διετήρησαν τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτῶν.

Ἡ δευτέρα ἐγχειρισις ἐγένετο τῷ 1866 ὑπὸ τοῦ Boehm, ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ θυγατέρων Μαρίας-Ἀδέλας, ἡ μὲν Μαρία ἀπέθανεν τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἡ δὲ Ἀδέλα τὴν ἐπαύριον· ἐδέησε νὰ ταμῇ ἡ ἡπατικὴ γέφυρα ἀνάλογος τῇ παρατηρηθείσῃ παρὰ τοῖς ἐκ Σιὰμ ἀδελφοῖς, ὅτε ἐγένετο ἡ αὐτοψία τῶν Cheng-Eng.

Τέλος τῷ 1900, ὁ Chapot-Privost, παρουσίασε τῇ ἰατρικῇ Ἀκαδημίᾳ ὑπόμνημα περὶ διπλοῦ τινος τέρατος, Μαρίας-Ροζαλίνας, ἃς ἀπεχώρισεν ἐν Βραζιλίᾳ· σήμερον τὸ Παρισινὸν κοινὸν ἀπασχολεῖ ἡ Radica καὶ Diodica.

Ὁ ἔξοχος ἡμῶν διδάσκαλος καὶ φιλος κ. Doyen, ἀπεχώρισεν ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου τὴν Diodica τῆς Radica· λίαν εὐγενῶς μοὶ ἐπέτρεψεν, ὁ σοφός μου διδάσκαλος νὰ παραστῶ εἰς τὴν ἐγχείρισιν, τὰς φάσεις τῆς ὁποίας μεταδίδω σήμερον εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς φίλης «Ἀττικῆς Ἴριδος».

Τὰ κοράσια ταῦτα ἡλικίας ὀκτὼ ἐτῶν, εἶνε ἰσχνότατα, ἡ Diodica πρὸ πάντων εἶνε οὕτως εἰπεῖν ἄσαρκος, ἀμφότεραι εἰσὶ προσβεβλημέναι ὑπὸ πνευμονικῆς φυματιώσεως. Ἡ Radica κειμένη δεξιόθεν τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ἔχει τὴν κορυφὴν μόνον τοῦ ἀριστεροῦ πνεύμονος διηθημένην ἔκ φυματίων, ἀλλ' ὁ ἕτερος τῶν πνευμόνων εἶνε ἐντελῶς κατειλημμένος ὑπὸ τοῦ νοσοποιοῦ προϊόντος· οὐχὶ δὲ μόνον οἱ πνεύμονες ἀλλὰ καὶ τὸ περιτόναιον εἶνε ἐπίσης προσβεβλημένον· εἶνε λοιπὸν πιθανὸν ὅτι ὁ θάνατος τῶν δύο ἀδελφῶν ἐπίκειται· πλὴν ἐλθωμεν εἰς τὴν ἐγχείρισιν.

Ἡ ἐνοῦσα τούτας σαρκώδης γέφυρα εἶχε δώδεκα ἑκατοστόμετρα ὕψος ἐπὶ πέντε μήκους μεταξὺ τῶν δύο ἀτόμων, καὶ τέσσαρα ἑκατοστόμετρα πάχους· ἡ σαρκώδης αὕτη γέφυρα εὑρίσκεται, ἐπὶ τοῦ κοιλιακοῦ τοιχώματος, ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ μέχρι τοῦ κατωτέρου μέρους τοῦ στέρνου, περικυκλοῦται δὲ ὑπὸ τοῦ δέρματος ὅπερ ἑνοῦται ἐξακολουθητικῶς μετὰ τοῦ τῶν δύο παιδίων· μετὰ τῆς ψυχραιμίας, ἣν οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ τῷ κ. Doyen, ἐντέμνει οὗτος τὸ δέρμα τῆς ἐμπροσθίας ὄψεως τῆς σαρκώδους γεφύρας, ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου μέχρι τοῦ ἑτέρου. Ἀναχωρῶν ἀκολούθως ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ, ὅστις ἐνιαῖος ἀνοίγει τὸν ὀρρῶδη ἀγωγὸν τὸν ἱδρύοντα συγκοινωνίαν μεταξὺ τῶν δύο περιτοναίων. Ὁ ἐνιαῖος οὗτος

ὀμφαλὸς ἐνδείκνυσιν ὅτι εἷς μόνον πλακοῦς ὑπάρχει καὶ εἷς μόνος ὀμφάλιος λόρος δι' ἀμφότερα τὰ παιδία Μεγάλη ταινία παρουσιάζεται ἐσχηματισμένη ὑπὸ τῶν ὀμφαλικῶν φλεβῶν αἵτινες φέρουσιν ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ εἰς τὰ δύο ἥπατα. Ἡ ταινία ἀνυψοῦται τῇ βοηθείᾳ ἀμβλείας ἀγκυρίδος. Εἰς τῶν βοηθῶν ρίπτει δύο ἐντεροκλωστὰς πέριξ τῆς ταινίας ταύτης, ἥτις ἀκολούθως τέμνεται μεταξὺ τῶν δύο ἐπιδεμάτων.

Ἀμέσως, κάτωθεν καὶ πρὸς τὰ ὄπισθεν εὑρίσκεται ἡ ἡπατικὴ γέφυρα. Τὰ δύο ἥπατα εἰσὶν συγκεχωνευμένα. Γλωσσίδιον δέ τι ἱστοῦ τοῦ ἥπατος 8 ἑκατοστομ. ὕψους ἐπὶ δύο πάχους, ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ ἥπατος τῆς Radica μέχρι τοῦ τῆς Diodica. Μετ' ἄκρας προφυλάξεως, τὸ ἱστῶδες τοῦτο ἡπατικὸν γλωσσίδιον δένεται καὶ διαιρεῖται. Ἄνωθεν τῆς ἑνούσης τὰ δύο ἥπατα γλωσσίδος εὑρίσκεται χόνδρος δύο ἑκατοστομέτρων τὴν διάμετρον, ἐκτεινόμενος ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου μέρους τοῦ στέρνου μέχρι τοῦ αὐτοῦ σημείου τοῦ στέρνου τῆς ἑτέρας. Πολυάριθμα ἀγγεῖα δένονται καὶ τέλος τὸ δέρμα τῆς ὑπισθίας χώρας τῆς σαρκώδους γεφύρας διαιρεῖται διὰ ψαλίδος.

Τὰ παιδία ἀποχωρίζονται καὶ τοποθετοῦνται ἐπὶ δύο τραπεζῶν. Ἡ ἐγχείρισις διήρκεσε δώδεκα λεπτὰ τῆς ὥρας τὰ ὑποκείμενα μόλις ἀπέβαλλον δύο κοχλιάρια αἵματος.

Ὁ κ. Doyen ἐπελήφθη κατόπιν τῆς συγκολλήσεως τῶν εἰς τὴν κοιλίαν τῶν παιδίων γενομένων ὀπῶν. Ἐν βαθὺ ἐπίπεδον συγκολλήσεως γενόμενον διὰ μεταξοκλωστῆς συνενοῖ τοὺς μαλακοὺς καὶ ὑποδερμίους ἱστούς, ἕτερον δὲ κατ' ἐπιφάνειαν ἐπίπεδον προσκολλήσεως προσπελάζει τὰ δύο χείλη τοῦ δέρματος.

Ἐπειδὴ δὲ συμβαίνει συχνὰ αἱ πληγαὶ τοῦ κοιλιακοῦ τοιχώματος ν' ἀποτελῶσιν ἐμπόδιον, πρὸς τελικὴν θεραπείαν ὁ κ. Doyen ἔθεσεν εἰς τὸ ἀνώτερον μέρος τῆς πληγῆς ἐπίδεσμον ἐστειροποιημένον, ἐν εἴδει σύριγγος, προωρισμένον νὰ φέρῃ πρὸς τὰ ἔξω τὰ ὑγρὰ ἅτινα ἠδύναντο νὰ διιδρωθῶσιν ἐκ τῆς περιτοναιακῆς ἐπιφανείας.

Οἱ διάφοροι χρόνοι τῆς ἐγχειρίσεων ἐλήφθησαν ὑπὸ τοῦ κινηματογράφου· οὕτως οἱ ἰατροὶ τῶν μελλόντων αἰώνων θὰ ὦσιν εὐχαριστημένοι μανθάνοντες πῶς ἀπεχωρίζοντο οἱ ξιφόπηγες κατὰ τὸν αἰῶνα ἡμῶν.

Ὁ τρόπος τῆς παραγωγῆς τοιαύτης διαστροφῆς τῆς ἀναπτύξεως δύο ὑπάρξεων εἶνε δυσεξήγητος· δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπικαλεσθῶμεν ἐνταῦθα ὅτι ἡ γυνὴ ἐξεπλάγη ὑπὸ παρομοίου τέρατος τοῦ φαινομένου ὄντος σπανίου.

Τὸ γονιμοποιηθὲν ὠὸν ἀναπτύσσεται, ὀγκοῦται καὶ οἱ κίτρινοι αὐτοῦ κρόκκοι μεταμορφοῦνται εἰς μικροὺς ἀπομεμονωμένους κόκκους. οἵτινες τάχιστα θὰ καταστῶσι κύτταρα, ἐμβρυακὰ κύτταρα, ἐξ οὗ θὰ παραχθῶσι πάντες οἱ ἱστοί, πάντα τὰ ὄργανα ἐμβρύου. Τὰ κύτταρα ταῦτα πολλαπλασιάζονται, γονιμοποιοῦνται, ὑπὸ δυνάμεως τόσον θαυμασίας, ὅσον καὶ μυστηριώδους εἰς τρόπον ὥστε νὰ σχηματίζωσιν τὰ ἀποτελοῦντα τὸ ἀνθρώπινον σῶμα διάφορα ὄργανα.

Κανὼν γενικός: ἓν μόνον ὠὸν ὑπάρχει παρὰ τῇ γυναικί, ἀλλὰ δὲν συμβαίνει τὸ αὐτό, παρὰ ταῖς θηλείαις τῶν λοιπῶν μαστοφόρων.

Κατ' ἀνωμαλίαν, δύο ἢ πλείονα καὶ δύνανται νὰ γονιμοποιηθῶσιν ταὐτοχρόνως· τὰ σπέρματα ἀναπτύσσονται παραλλήλως· ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι δύνανται νὰ παραχθῶσι, δύο ἢ πλείονα· δίδυμα ἐντελῶς ἀλλήλων διακεκριμμένα.

Αἱ τερατολογικαὶ λοιπὸν αὗται περιπτώσεις, αἵτινες συντελοῦσιν εἰς τὴν γένεσιν τῶν ξιφοπηγῶν, δέον νὰ ἐξηγηθῶσιν ὡς ἐκ τῆς συγχωνεύσεως δύο γόνων, συγχωνεύσεως κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τελείας, ἐξ οὗ προέρχεται καὶ ἡ σύμφυσις, κατὰ τό μᾶλλον ἢ ἧττον ἐκτεταμένη δύο ἐμβρύων.

Ἡ δὲ συγχώνευσις αὕτη δύναται νὰ ᾖ πληρεστέρα καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἓν τῶν ἐμβρύων ἀναπτύσσεται τελείως, ἐε ᾧ τὸ ἕτερον εἰσδύει κατὰ μέρος ἐν τῷ πρώτῳ. Ὁ Ambroise Paret ἀναφέρει ἔκτακτον περίπτωσιν ἀνδρὸς ζῶντος ἐν Valence τῷ 1530 καὶ ἐκ τοῦ στήθους τοῦ ὁποίου ἔβλεπε νὰ ἐξέρχηται ὁ κορμὸς καὶ αἱ κνῆμαι τοῦ ζῶντος ἀδελφοῦ του.

Ἡ τοῦ ἑνὸς σπέρματος ἐν τῷ ἑτέρῳ εἴσδυσις δύναται νὰ ᾖ ὁλοκληρωτική. Ὁ Velpeau ἀναφέρει τὴν περίπτωσιν ἀνδρὸς φέροντος ὄγκον καὶ μετὰ τὴν ἐγχείρισιν παρετήρησεν ὅτι ἐπρόκειτο παιδὸς οὗτινος ἡ ἀνάπτυξις εἶχεν ἀναχαιτισθῇ. Ἐκσπῶσιν ἐνίοτε καὶ παρ' αὐταῖς ταῖς παρθένοις δερμοειδεῖς κύστας τῆς ὠοθήκης, αἵτινες ἐγκλείουσι τρίχας, ὀδόντας, μικρὰ ὀστά, προερχόμενα ἐξ ἐγκεκλεισμένου σπέρματος οὕτινος τινὰ μόνον τῶν κυττάρων ἀναπτυχθέντα παρήγαγον τὰ προϊόντα ταῦτα.

Παναγῆς Ν. Διβάρης

(Διευθυντὴς τοῦ «Γαληνοῦ»).

Η ΕΠΑΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΝΑΥΤΟΥ

(BARCAROLA)

Τῷ φίλῳ ἐρασιτέχνῃ Χρήστῳ Τρομπέτᾳ.

Γλυκειά μου ἀγάπη, ποθητή,
ἂν τοῦ πελάγου ἡ λύσσα,
μοῦψερνε πάντα στὴν ἀκτή,
ἐσέ, γαλήνη ζηλευτή,
ψύσα, βορειά μου, ψύσα!

Ἂς γίνουν κύματα βουνά,
τὸ βογγητό τους τώρα,
μ' ἀναγαλιάζει, μὲ πλανᾷ,
γιατ' ἔχω ματια γαλανά,
σιμά μου 'δῶ στὴν πρώρα....

Πέρασα κύματα ψηλά,
ποῦ 'βρέχανε τ' ἀστέρια....
κι' ἀπ' τὰ ψηλά στὰ χαμηλά,
ἀγνάντευα ὅλα θολά,
κ' ἐσταύρωνα τὰ χέρια....

Ἂν μ' ἀγαπᾷς, φῶς μου, καὶ σύ,
δὲν θέλω ν' ἀποθάνω ...
τί εὐτυχία περισσή,
ν' ἀράξω, ἀγάπη μου χρυσῆ,
στὸ στῆθός σου ἐπάνω....

Ἀνδρ. Δ. Νικολάρας